

Smaken av Grimstad
Bergemoveien 42
4886 GRIMSTAD

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
Sak nr. 2014/1620 / FMAAINO

Dato
06.01.2015

Inspeksjonsrapport - Smaken av Grimstad AS - Tilsynsaksjon næringsmiddelindustri 2014

Fylkesmannen avdekket 5 avvik under kontrollen. Rapporten har status som foreløpig i to uker. Vi ber om tilbakemelding innen 16.2.2015 på hvordan avvikene blir rettet opp. Manglende tilbakemelding og retting kan medføre vedtak om tvangsmulkt.

Fylkesmannen i Aust-Agder kontrollerte Smaken av Grimstad AS den 18.11.2014. Hensikten med tilsynet var å kontrollere om virksomheten overholder gjeldende krav fastsatt i, eller i medhold av forurensningsloven. Inspeksjonen var en del av Fylkesmannens risikobaserte tilsyn og inngikk i en landsomfattende tilsynsaksjon rettet mot næringsmiddelindustri.

Kontaktpersoner ved kontrollen:

Fra virksomheten: Sigmund Leiros

Fra Fylkesmannen: Bjørn Stokke
Ildikó Nordensvan

Fra Grimstad kommune: Leif Johansen

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten beskriver resultater fra inspeksjonen. Hovedtema for kontrollen var utslippskontroll, håndtering av kjemikalier og avfall samt virksomhetens internkontrollsystem.

Denne rapporten har status som foreløpig. Dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil i rapporten innen to uker etter at rapporten er mottatt, er rapporten å anse som endelig.

Fylkesmannen avdekket 5 avvik under inspeksjonen:

1. Utslippsmengdene (KOF) til vann har overskredet grensene i tillatelsen.
2. Manglende måleprogram for utslipp til vann.
3. Virksomhetens internkontroll er mangelfull.
4. Virksomheten kan ikke dokumentere at den har fulgt opp miljørisikovurderingen med planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.
5. Avfallshåndtering er ikke i tråd med vilkår i tillatelsen.

Fylkesmannen ser spesielt alvorlig på avvik 1, 2 og 4. Vi anser derfor at det er nødvendig å følge opp tilsynet særskilt og ev. avholde tilsyn på nytt.

Vi ber virksomheten om en skriftlig bekreftelse innen **16. februar 2015** på hvordan avvikene er rettet. Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Vi takker for god mottagelse og samarbeid på kontrolldagen.

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift.
Saksbehandler: Ildiko Nordensvan, telefon: 37017551

6. januar 2015	Ildikó Nordensvan	Thomas C. Kiland-Langeland
dato	kontrollør	Fylkesmannen i Aust-Agder
		ass. miljøverndirektør

Inspeksjonsrapport

Rapportnummer: 2014.023.I.FMAA

1 Innledning

Våren 2014 gjennomførte Fylkesmennene i samarbeid med Miljødirektoratet en landsomfattende kontrollaksjon rettet mot næringsmiddelindustri. Smaken av Grimstad ba om at tilsynet skulle gjennomføres seint på høsten når virksomheten har produksjon. Fylkesmannen godtok ny dato og tilsynet ble gjennomført på avtalt dato høsten 2014, innenfor samme rammer som for kontrollaksjonen mot næringsindustrien på våren.

Denne rapporten er utarbeidet etter en varslet kontroll ved Smaken av Grimstad. Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Informasjon om virksomheten

Ansvarlig enhet: Smaken av Grimstad AS	
Organisasjonsnr (underenhet): 971 695 706	Eies av: 997 348 494
Telefon: 37 25 83 83	
Bransjenr. (NACE-kode): 10. 390	E-post: sigmund.leiros@smakenvgrimstad.no

Kontrollert anlegg

Navn: Smaken av Grimstad	Anleggsnr: 0904.0010.02
Besøksadresse: Grimstad, Bergemoveien 42	
Kommune: Grimstad	Anleggsaktivitet: Bearbeiding og konservering av frukt og grønnsaker ellers

2 Regelverk

- Lov om 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) blant annet § 7 første ledd/andre ledd og § 29
- Lov 19. juni 1970 om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) kapittel 11 om farlig avfall
- Forskrift 6. desember 1996 nr. 1127 om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Utslippstillatelse av 17.6.2009.

Informasjon om regelverk finner du på www.miljodirektoratet.no og www.regelhjelp.no

3 Definisjoner

Avvik: manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

4 Oppfølging etter kontrollen

Smaken av Grimstad plikter snarest å rette opp de avvikene som er beskrevet i denne rapporten. For at Fylkesmannen skal kunne avslutte saken, må Smaken av Grimstad innen 16. februar 2015 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (fmaapostmottak@fylkesmannen.no) til Fylkesmannen i Aust-Agder, miljøvernavdelingen.

5 Varsel om tvangsmulkt for retting av avvik

Fylkesmannen varslar herved at vi vil fatte vedtak om tvangsmulkt (jf. *forurensningsloven* § 73.) dersom vi ikke har mottatt en skriftlig bekreftelse på hvordan avvikene er rettet innen 16. februar 2015. Tvangsmulkten vil påløpe dersom vi ikke har mottatt en bekreftelse på at avvik er rettet innen 4 uker etter at vedtaket om tvangsmulkt ble fattet.

En eventuell tvangsmulkt vil være et engangsbeløp på kr 50 000,-.

Dere har anledning til å kommentere dette varselet. Eventuelle kommentarer må sendes til Fylkesmannen i Aust-Agder, miljøvernavdelingen.

6 Vedtak om kontrollgebyr

Fylkesmannen er pålagt å kreve gebyr for gjennomførte inspeksjoner i virksomheter etter forurensningsloven, jf. forurensningsforskriftens kap. 39 "Gebyr til statskassen for arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven". Smaken av Grimstad AS er en virksomhet med tillatelse og plassert i risikoklasse 3. Dette innebærer at virksomheten skal betale 12 000 kr i gebyr for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften § 39-7.

Miljødirektoratet vil oversende faktura med innbetalingsblankett.

Dette vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet, jf. forvaltningsloven § 28. Klagefristen er tre uker. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet, og sendes via Fylkesmannen i Aust-Agder. Klagen gis ikke oppsettende virkning, og det fastsatte gebyr må derfor betales selv om klagen er under behandling.

7 Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten. (jf. offentligloven).

Kopi av rapporten sendes til:

Arbeidstilsynet
Grimstad kommune v/Leif Johansen og Magne Ottersland
Fylkesmannen i Aust-Agder v/landbruksavdelingen

Postboks 4720 Sluppen 7468 Trondheim

8 Avvik

Det ble funnet følgende avvik under Fylkesmannens kontroll:

Avvik 1

Utslippsmengdene (KOF) til vann har overskredet grensene i tillatelsen.

Avvik fra

Utslippstillatelse av 17.6.2009.

Kommentar

Smaken av Grimstad fikk revidert tillatelse i 2009 med strengere utslippsgrenser for vannutslipp enn tidligere. Bakgrunn for strengere krav var driftsproblemer ved kommunalt renseanlegg som følge av påslipp fra bedriften. Virksomheten har ved tilsynet opplyst at det ble registrert 11 overskridelser av grenseverdi for KOF (maksimalt døgnutslipp av organisk stoff) i 2012, og 13 overskridelser i 2013. Fylkesmannen har flere ganger kommentert dette forholdet i tilbakemeldinger på egenrapportene, og krevd plan for utslippsreduksjon sist i brev av 5.6.2014.

Det er gjennomført noen mindre tiltak for å redusere utslipp av KOF, men disse har ikke gitt betydelig effekt på utslippsreduksjonen. For å oppnå utslippsreduksjon som tilfredsstillende grenseverdier i utslippstillatelsen, mener virksomheten at det kreves store investeringer. Virksomheten har tatt kontakt med Biowater AS for å undersøke kostnader for biologisk rensning av avløpsvannet. Smaken av Grimstad har i tillegg regelmessig dialog med Grimstad kommune for å finne den beste løsningen for reduksjon av KOF.

Smaken av Grimstad har sendt referat etter møte med Biowater og Grimstad kommune. Møtet ble avholdt den 20.11.14 med temaet etablering av rensetrinn for organisk stoff. Av referatet fremkommer det at Biowater vil sende inn byggesøknad og undersøke støtteordninger i januar 2015. Slik vi forstår det, vil etablering av et nytt rensetrinn være avhengig av støtteordninger. Vi forutsetter derfor at dere informerer oss om fremgangen av planen for å minske utslipp av organisk stoff. Samtidig forventer vi at dere anstrenger dere for å gjennomføre tiltak som fungerer. Vi anser at virksomheten har hatt tilstrekkelig tid for å vurdere ev. tiltak med tilhørende kostnader. Fylkesmannen vil derfor følge opp saken særskilt og ønsker tettere dialog med bedriften.

Vi ber om at Smaken av Grimstad fortløpende informerer Fylkesmannen om fremdriften for å etablere rensetrinn for organisk stoff. Fylkesmannen forventer at Smaken av Grimstad gjennomfører konkrete tiltak for utslippsreduksjon i 2015.

Avvik 2

Virksomheten har ikke tilfredsstillende måleprogram for ytre miljø

Avvik fra:

Utslippstillatelse av 17.6.2009 og internkontrollforskriften § 5 annet ledd pkt. 7

Kommentar

Smaken av Grimstad kunne fremvise resultater for målinger, og ettersendte instruksjoner for prøvetaking av avløpsvann. Bedriften kunne imidlertid ikke fremvise et fullstendig måleprogram. Vi er i tillegg usikre på om prøvetaking er gjennomført i henhold til de instruksene som ble ettersendt, og om prøvetakingen gir representative prøver.

Måleprogrammet skal omfatte instruksjoner for prøvetakingen, og beskrivelse av hvilke standarder og målemetoder som skal benyttes i målingene. Videre skal måleprogrammet omfatte målefrekvenser og vurdering av analyseresultater. Dere skal dokumentere hvordan dere beregner utslippstall pr uke/år i egenrapportering. Vi viser til faktaarket TA-2748/2010 fra Miljødirektoratet om *forventninger til industriens utslippskontroll* og veileder til måleprogram, *Industrielle måleprogram* (M-6/2013), som kan lastes ned fra Miljødirektoratets hjemmeside (under publikasjon). Her er det beskrevet detaljert hva et måleprogram skal omfatte.

Vi forventer at deres måleprogram omfatter følgende:

- beskrivelse av ansvarsforholdene
- beskrivelse av utslippskontrollen
- beskrivelse av måle- og prøvetakingsprinsipper
- beskrivelse av beregningsmetoder og kvalitetssikring av utslippstall
- vurderinger av usikkerhetsbidragene i de forskjellige trinnene i målekjeden
- vurdering av analyseresultater og rutiner for rapportering (årlig egenkontrollrapport).

Mangelfull måleprogram ble også påpekt som avvik i inspeksjonsrapport av 11.5.2011 og Fylkesmannen ser dette som alvorlig avvik.

Vi ber om at dere legger stor vekt på riktig prøvetaking som gir representative prøver i fremtiden.

Vi ber om at Smaken av Grimstad sender måleprogram for vannutslipp til oss innen 16. februar 2015.

Avvik 3

Virksomhetens internkontroll er mangelfull og oppfyller ikke kravene i utslippstillatelsen og internkontrollforskriften

Avvik fra:

Tillatelsen, punkt 2.5 og 10, internkontrollforskriften § 5, annet ledd, punkt 1-8

Kommentarer:

a) Om miljømål

Smaken av Grimstad har en generell miljøpolicy, men mangler konkrete miljømål. Virksomheten må fastsette konkrete og etterprøvbare mål for f.eks. avfallsreduksjon, vannutslipp eller energistyring.

b) Kartlegging av virksomhetens avløpssystem og rutiner for vedlikehold

Vi merket oss ved tilsynet at det ikke foreligger oversikt over avløpssystemet. Det er avgjørende for vedlikehold og for å unngå uønsket utslipp at dere har en god oversikt over avløpsrør og kummer. I høst hadde virksomheten utslipp til Groosebekken etter at pumpene sluttet å fungere. Vi mener at slike hendelser kan dere forebygge gjennom kartlegging og etterfølgende gode og regelmessige kontrollrutiner. Dere må derfor etablere bedre rutiner for vedlikehold av utstyr, tanker og pumper.

Det er tilgjengelig flere metoder for å kartlegge avløpsnett og ev. lekkasje (se på hjemmeside til Norsk Vann: www.norskvann.no). Vi ber om at dere sender redegjørelse for avløpssystemet, inkludert rutiner for vedlikehold innen fristen.

c) Om avvik

Overskridelser av grenseverdier i tillatelsen føres ikke som avvik og følges heller ikke opp med tiltak. Virksomheten har etablert en del rutiner i sitt internkontrollsystem, blant annet rutine for avvikshåndtering, men det bør utarbeides avvikskriterier. Vi minner om at dere skal føre opp i egenrapporten samtlige avvik som har inntruffet i rapporteringsperioden.

d) Virksomhetens miljørisikovurdering er ikke tilfredsstillende

Internkontrollforskriften stiller krav om at virksomheten kartlegger farer og problemer, og på denne bakgrunn vurderer risiko, samt utarbeider tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene. Virksomheten har ikke oversikt over alle aktiviteter som kan medføre forurensning, og har ikke en oppdatert risikovurdering som gjelder for ytre miljø.

Risikovurderingen som ble sendt til oss etter tilsynet er fra 2011. De tiltakene i denne risikovurderingen ble ikke fulgt opp av dere. Fylkesmannen ser dette som alvorlig.

Vi forventer at miljørisikovurderinger som et minimum omfatter avfallshåndtering, kjemikalielagring, vannutslipp inkludert uønskede hendelser i avløpssystemet.

Vi ber om at virksomheten oppdaterer sitt internkontrollsystem i tråd med ovennevnte kommentarer og sender en kopi til oss innen 16. februar 2015.

Avvik 4

Virksomhetens kjemikaliehåndtering er ikke tilfredsstillende

Avvik fra:

Forurensningsloven § 7 fare for forurensning og produktkontrollloven § 3 aktsomhetsplikt.

Kommentar:

Ved tilsynet observerte vi at dere lagrer miljøfarlige kjemikalier i et rom med sluk til avløpssystemet. Kjemikalier skal oppbevares i rom uten tilkobling til avløpsnett, eller i oppsamlingskar med tilstrekkelig kapasitet.

Vi ber om at dere bekrefter (med bilde) utført tiltak på kjemikaliehåndtering innen 16. februar 2015.

Avvik 5

Virksomheten har mangelfulle rutiner for avfallshåndtering

Avvik fra:

Utslippstillatelse av 17.6. 2009, pkt. 9. og forurensningsloven § 7 fare for forurensning.

Kommentar:

Om mellomlagring av avfall

Ved tilsynet observerte vi avrenning av rødbetesaft fra åpen avfallskontainer for rødbeteavfall som var i påvente til viderelevering. Disse kontainerne var uten sikring/tak mot nedbør, eller utlekking av vann. Vi forventer at avfallet lagres slik at det ikke forekommer avrenning og forsøpling til omgivelsene.

Om levering av grønnsaksavfall og annet våtorganisk avfall

På tilsynsdagen kunne virksomheten ikke fremvise kopi av avtale med mottaker av avfall fra grønnsaksproduksjonen, men kopi av avtalene ble ettersendt i e-post av 1.12.2014. Når det gjelder våtorganisk avfall fra produksjonen står det i avtalen deres at avfallet skal tømmes på avtalt område. I avtalen med Torbjørn Olsbu er det ikke beskrevet og presisert tømme plass, eller hvordan avfallet skal håndteres av mottakeren. Vi anser at denne avtalen er svært mangelfull og ikke sikrer at avfallet håndtert i henhold til gjeldende regelverk.

Når det gjelder bruken av grønnsaksavfall til dyrefor er Fylkesmannen i utgangspunktet positiv. Dyreforavtalen er imidlertid mangelfull og sikrer ikke at avfallet faktisk er benyttet til dyrefor. Vi understreker viktigheten av at virksomheten gjør bevisst valg av mottakere. Fylkesmannen er opptatt av at avfall fra virksomheten er riktig håndtert når det gjelder både levering og mottakssteder. Derfor vil Fylkesmannen i samarbeid med landbruksmyndighetene følge opp den saken separat.

Vi gjør oppmerksom på at avfall fra produksjonen er næringsavfall, og som sådant skal det i utgangspunktet leveres til godkjent mottak. Vi gjør også oppmerksom på at det ikke er tillat å deponere organisk avfall. Smaken av Grimstad må sikre seg at avfallet fra grønnsaksproduksjonen faktisk er benyttet til dyrefor. Vi anser dermed at virksomheten må revidere avtale med mottaker for å sikre at produksjonsrestene ikke er deponert ulovlig.

Om gjenvinning av avfall

Næringsavfall kan gjenvinnes eller benyttes dersom dette ikke medfører fare for miljø. Nyttiggjøring av avfall er lovlig dersom avfallet erstatter materialer som ellers ville blitt brukt, og at avfallet ikke medfører forurensning (dvs. tiltaket er lovlig uten tillatelse fra forurensningsmyndigheten). Dette innebærer at formålet primært ikke skal være å bli kvitt avfallet, og at tiltaket ville funnet sted hvis tiltakshaver ikke hadde hatt tilgang på avfallet.

Vi ber om at dere forbedrer mellomlagring av organisk avfall. Forslag til ny avtale skal sendes oss innen 16. februar 2015. Fylkesmannens miljøvern avdeling vil i samarbeid med landbruksmyndighetene følge opp håndtering og mottak av organisk avfall separat.

Oppsummering

Vi ber om følgende dokumentasjoner sendes oss innen 16. februar 2015:

- Oppdatert fremtidsplan for å redusere utslipp til vann/referat fra møte med Grimstad kommune
- Måleprogram for utslippskontroll
- Internkontroll, herunder
 - Miljømål
 - Kartlegging og oversikt over avløpssystem i virksomheten
 - Vedlikeholdsrutiner
 - Definisjon på avvik, relatert til ytre miljø
 - Miljørisikovurdering
- Bekreftelse (med bilde) på tiltak for kjemikalielagring
- Beskrivelse av tiltak for å sikre forsvarlig avfallshåndtering
- Forslag til ny avtale